C/2024/6748

26.11.2024.

P9_TA(2024)0122

Kritična situacija na Kubi

Rezolucija Europskog parlamenta od 29. veljače 2024. o kritičnoj situaciji na Kubi (2024/2584(RSP))

(C/2024/6748)

Europski parlament,

— uzimajući u obzir svoje prethodne rezolucije o Kubi, a posebno svoju Rezoluciju od 12. srpnja 2023. o statusu Sporazuma o političkom dijalogu i suradnji između EU-a i Kube u svjetlu nedavnog posjeta Visokog predstavnika toj zemlji ([1]),

— uzimajući u obzir Sporazum o političkom dijalogu i suradnji između Europske unije i njezinih država članica, s jedne strane, i Republike Kube, s druge strane ([2]), koji je potpisan u prosincu 2016. i privremeno se primjenjuje od 1. studenoga 2017.,

— uzimajući u obzir članke 4., 5. i 229. kubanskog Ustava te kubanski Kazneni zakon,

— uzimajući u obzir definiciju „organizacije civilnog društva” iz Službenog lista Europske unije,

— uzimajući u obzir dokument ARES(2021) 2474104 zamjenika glavnog direktora za Sjevernu i Južnu Ameriku Europske službe za vanjsko djelovanje (ESVD),

— uzimajući u obzir Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima od 16. prosinca 1966. i druge međunarodne ugovore i instrumente povezane s ljudskim pravima,

— uzimajući u obzir Konvenciju UN-a protiv mučenja i drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja, koju je Opća skupština UN-a usvojila 10. prosinca 1984. i čija je Kuba država stranka,

— uzimajući u obzir izvješća organizacija za ljudska prava kao što su Human Rights Watch, Human Rights Foundation i Prisoners Defenders, poglavlje IV.B o Kubi iz godišnjih izvješća Međuameričke komisije za ljudska prava za 2020., 2021. i 2022., komunikaciju od 6. studenoga 2019. o kubanskim medicinskim brigadama koju su posebni izvjestitelj UN-a za suvremene oblike ropstva, uključujući njihove uzroke i posljedice, i posebna izvjestiteljica UN-a za trgovinu ljudima, posebno trgovinu ženama i djecom, uputili visokoj povjerenici UN-a za ljudska prava, komunikaciju od 2. studenoga 2023. o kubanskim medicinskim brigadama koju je posebni izvjestitelj UN-a za suvremene oblike ropstva, uključujući njihove uzroke i posljedice, uputio visokom povjereniku UN-a za ljudska prava, kao i zaključke u pogledu kubanskih medicinskih brigada donesene u okviru univerzalnog periodičnog pregleda Kube za 2018. koji je provelo Vijeće UN-a za ljudska prava,

— uzimajući u obzir komunikaciju koju su Kubi 16. studenoga 2023. uputili posebna izvjestiteljica UN-a za slobodu vjeroispovijesti ili uvjerenja, Radna skupina UN-a za proizvoljno pritvaranje, posebna izvjestiteljica UN-a za promicanje i zaštitu prava na slobodu mišljenja i izražavanja, posebni izvjestitelj UN-a za pravo na slobodu mirnog okupljanja i udruživanja te posebni izvjestitelj UN-a za pitanja manjina,

— uzimajući u obzir članak 132. stavke 2. i 4. Poslovnika,

([1]) Usvojeni tekstovi, P9_TA(2023)0280.
([2]) SL L 337 I, 13.12.2016., str. 3.

A. budući da je Parlament 5. srpnja 2017. dao suglasnost za Sporazum o političkom dijalogu i suradnji, uz jasne uvjete povezane s poboljšanjem ljudskih prava i demokracije na Kubi, koji uključuju klauzulu o suspenziji u slučaju kršenja odredbi o ljudskim pravima; budući da se u popratnoj rezoluciji od kubanskih vlasti traži da izaslanstvima Europskog parlamenta dopuštaju ulazak u zemlju i pristup sugovornicima;

B. budući da se u nekoliko članaka Sporazuma o političkom dijalogu i suradnji između EU-a i Kube, točnije člancima 1., 2. i 3., utvrđuju jasna načela jednakosti, uzajamnosti, uzajamnog poštovanja, jačanja kontakata, dijaloga i suradnje obaju društava; budući da je Parlament zatražio da ESVD pri primjeni Sporazuma o političkom dijalogu i suradnji učini sve što je moguće kako bi pomno pratio stanje ljudskih prava i temeljnih sloboda na Kubi; budući da je poštovanje ljudskih, građanskih, političkih, gospodarskih, socijalnih i kulturnih prava ključno za EU;

C. budući da je broj političkih zatočenika i zatočenika savjesti na Kubi drastično porastao te je 31. siječnja 2024. dosegnuo 1 066, uključujući 33 njih koji su u trenutku pritvora bili maloljetnici, što je osam puta više nego 2018., te da se njihov broj u posljednjih 12 mjeseci povećao za 170, što je u prosjeku više od 14 politički motiviranih pritvaranja svaki mjesec; budući da su organizacije za ljudska prava zabilježile više od 11 000 slučajeva „pretkaznenih” osuđujućih presuda, uz prosječne kazne od dvije godine i 10 mjeseci, protiv osoba koje nisu počinile ni pokušale počiniti kazneno djelo, što je brojka koju je predsjednik Odbora UN-a protiv mučenja naveo na 73. sjednici tog odbora u travnju 2022. u okviru zaključnih usmenih opažanja na temu periodičnog pregleda Kube; budući da je posljednjih desetljeća na temelju članka 72. kubanskog Građanskog zakonika „pretkazneno” pritvoreno prosječno 3 850 ljudi godišnje; budući da se članci 434.1 i 189.3 novog kubanskog Kaznenog zakona temelje na „pretkaznenim” mjerama koje se nalaze u Građanskom zakoniku;

D. budući da je UN prethodno izrazio zabrinutost Kubi zbog pritvaranja i zatvaranja vjerskih vođa u zemlji; budući da je 16. studenoga 2023. pet mandatara i izvjestitelja u okviru posebnih postupaka UN-a Kubi poslalo priopćenje u kojem su opisali i osudili sustavnu praksu koju ta zemlja provodi, a koja uključuje progon, zatvaranje i mučenje evangeličkih pastora i katoličkih svećenika, muslimanskih imama i vjerskih vođa u tradiciji santerizma naroda Joruba;

E. budući da je Institut za istraživanje politika u području kriminala i pravosuđa u siječnju 2024. ažurirao bazu podataka o svjetskim zatvorima (World Prison Brief) i izvijestio o povećanju broja zatvorenika na otoku te je Kubu smjestio na drugo mjesto u svijetu u pogledu stope zatvora; budući da kubanska vlada i dalje koristi proizvoljno pritvaranje kako bi uznemiravala i zastrašivala kritičare, neovisne aktiviste, političke protivnike i druge;

F. budući da organizacije za ljudska prava i dalje dokumentiraju kontinuiranu represiju kubanskih vlasti u pogledu prava na slobodu izražavanja, mirno okupljanje i udruživanje u toj zemlji te ušutkavanje neistomišljenika i ciljanje boraca za ljudska prava; budući da je 2023. zabilježeno više od 200 primjera ograničavanja korištenja interneta, uključujući hakiranje računa novinara kako bi ih se ušutkalo i suzbilo slobodu govora;

G. budući da je stanje ljudskih prava na Kubi duboko zabrinjavajuće, posebno kad je riječ o ugroženim dijelovima stanovništva, kao što su žene, etničke manjine i LGBTIQ+ zajednica; budući da nevladine organizacije i neovisni promatrači izvješćuju o povećanju broja femicida na Kubi, pri čemu je on porastao na 89 u 2023., dok je do sada u 2024. prijavljeno osam novih slučajeva; budući da unatoč tome režim nije uveo sustav za registraciju femicida na Kubi uz korištenje ažuriranih javnih podataka te da još nije donesen sveobuhvatan zakon protiv rodno uvjetovanog nasilja, uz jamčenje sudjelovanja predstavnika civilnog društva;

H. budući da je Parlament u više navrata podsjetio ESVD da je sudjelovanje predstavnika neovisnog civilnog društva u političkim dijalozima i projektima suradnje u okviru Sporazuma o političkom dijalogu i suradnji ključan dio Sporazuma, kao što je navedeno u članku 36., i da bi trebalo smjesta ispraviti nepravilnost prisutnu od potpisivanja Sporazuma prema kojoj su predstavnici neovisnog civilnog društva isključeni iz fondova za suradnju i/ili sudjelovanja u Sporazumu, dok se, suprotno tome, sudjelovanje i pristup fondovima za suradnju omogućuje isključivo poduzećima u kojima sudjeluje država ili koja su pod njezinom kontrolom;

I. budući da je 2. siječnja 2024. UN javno objavio pismo optužnice poslano kubanskom režimu u kojem ga optužuje za prisilni rad, što je jedan od oblika modernog ropstva koje su osudili posebni izvjestitelji za trgovinu ljudima i ropstvo; budući da je nekoliko međunarodnih organizacija osudilo činjenicu da su kubanski civilni radnici koji rade u inozemstvu, uključujući liječnike, nastavnike, pomorce, inženjere, umjetnike ili sportaše, izloženi trgovini ljudima zbog suštinski prisilnih zakona i propisa koji utječu na vrlo konkretne temeljne slobode, kao što su članak 176. Kaznenog zakona, Rezolucija MINCEX-a 368 iz 2020., Zakon o migracijama i Odluka br. 306 iz 2012.;

J. budući da režim koji je postupno uveden na Kubi isključuje bilo kakve izglede za demokratske promjene, s obzirom na to da se u članku 5. kubanskog Ustava navodi da je „jedinstvena marksističko-lenjinistička Komunistička partija Kube Martíja i Fidela” vrhovna politička sila i vladar društva i države te da se člancima 4. i 229. utvrđuje neopozivost postojećeg političkog sustava;

K. budući da, unatoč tome što godinama inzistiraju na posjetu tom otoku, kubanske vlasti sustavno odbijaju dopustiti ulazak na Kubu ili posjet zatvorima službenim odborima, izaslanstvima i nekim klubovima zastupnika Europskog parlamenta, međunarodnim organizacijama za ljudska prava i drugim neovisnim promatračima stanja ljudskih prava, uključujući posebne izvjestitelje UN-a;

L. budući da je 23. studenoga 2023. Konferencija predsjednika Europskog parlamenta odobrila slanje *ad hoc* izaslanstva na Kubu na poziv veleposlanika Kube u Belgiji i Europskoj uniji od 20. rujna 2023.; budući da je 19. prosinca 2023. potpredsjednik kubanskog parlamenta obavijestio veleposlanika EU-a na Kubi da odbija primiti izaslanstvo Parlamenta uz obrazloženje da „ne želi primiti posjet zastupnika u Europskom parlamentu koji rade protiv interesa Kube i potpuno su usklađeni sa Sjedinjenim Američkim Državama”; budući da je veleposlanik Republike Kube u pismu od 25. siječnja 2024. upućenom predsjednici Europskog parlamenta opisao predsjednika i druga dva člana *ad hoc* izaslanstva Europskog parlamenta na Kubu kao osobe koje „održavaju veze i podupiru građane i organizacije uvrštene na Nacionalni popis osoba i subjekata ... na temelju terorističkih djela”; budući da je u studenome 2023. u prostorima Europskog parlamenta primljeno izaslanstvo kubanskog parlamenta;

M. budući da je Europski parlament u tri navrata dodijelio Nagradu Saharov za slobodu mišljenja kubanskim aktivistima: Oswaldu Payáu 2002., Damama u bijelom 2005. i Guillermu Fariñasu 2010. godine; budući da su dobitnici Nagrade Saharov i njihova rodbina i dalje redovito žrtve uznemiravanja i zastrašivanja te ih se sprječava da napuste zemlju i sudjeluju u međunarodnim događanjima; budući da je Međuamerička komisija za ljudska prava u lipnju 2023. zaključila da su državni agenti bili izravno uključeni u pogibiju demokratskih aktivista Oswalda Payáe i Harolda Cepera, koji su stradali 2012. u automobilskoj nesreći; budući da bi trebalo provesti potpuno transparentnu istragu kako bi se osobe odgovorne za ubojstvo Oswalda Payáe i Harolda Cepera privelo pravdi;

N. budući da Sporazumom o političkom dijalogu i suradnji nije ostvaren ključni cilj poboljšanja temeljnih sloboda na Kubi;

1. izražava žaljenje zbog toga što se, unatoč vremenu koje je proteklo od stupanja na snagu Sporazuma o političkom dijalogu i suradnji, stanje u pogledu nedostatka demokracije i sloboda na Kubi nije poboljšalo te da je, naprotiv, došlo do daljnjeg pogoršanja i otežanja stanja ljudskih prava na Kubi, čime se jasno i sustavno krše osnovne odredbe Sporazuma o političkom dijalogu i suradnji;

2. naglašava obvezu svih stranaka da ispunjavaju obvezujuće odredbe Sporazuma o političkom dijalogu i suradnji te da poštuju načelo univerzalnosti ljudskih prava;

3. najoštrije osuđuje sustavna kršenja i povrede ljudskih prava prosvjednika, političkih disidenata, vjerskih vođa, aktivista za ljudska prava, neovisnih umjetnika i drugih osoba od strane kubanskog režima; apelira na kubanske vlasti da smjesta okončaju politiku represije; osuđuje nepostojanje vjerske slobode na Kubi;

4. izražava zabrinutost zbog alarmantnog povećanja broja političkih zatvorenika, koji je od 2018. porastao za više od osam puta, što Kubu čini najvećim zatvorom za političke aktiviste i disidente u Latinskoj Americi; poziva na trenutačno i bezuvjetno puštanje na slobodu svih osoba pritvorenih samo zato što su ostvarivale svoja ljudska prava, uključujući pravo na slobodu izražavanja i mirno okupljanje; nadalje, poziva na odbacivanje neopravdanih kaznenih prijava i podržava olakšavanje povratka osoba u egzilu;

5. smatra neprihvatljivim da su se i ESVD i delegacija EU-a u Havani složile da će kubansku demokratsku oporbu te neovisne i legitimne organizacije civilnog društva, i europske i kubanske, isključiti iz političkih dijaloga jer to ne podržavaju kubanske vlasti; podsjeća na svoju rezoluciju iz srpnja 2023. u kojoj je izrazio duboko žaljenje zbog činjenice da je potpredsjednik Komisije / Visoki predstavnik Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku propustio priliku za pružanje potpore demokraciji putem kubanskog civilnog društva i političkih zatvorenika te za slanje jasne poruke o zabrinutosti EU-a u pogledu kršenja ljudskih prava na Kubi;

6. ponavlja svoju čvrstu i bezuvjetnu potporu kubanskom narodu, svim borcima za ljudska prava na Kubi i njihovoj hvalevrijednoj predanosti slobodama i pravima koje kubanski režim već desetljećima odbija priznati;

7. izražava duboku zabrinutost zbog postojanja prisilnog rada na Kubi i osuđuje prisilni rad koji potiče kubanska država, posebno u medicinskim brigadama, ali koji uključuje i nastavnike, pomorce, inženjere, umjetnike, sportaše i druge, čije plaće kubanska vlada uglavnom prisvaja sebi; osuđuje činjenicu da je većina „volontera" u međunarodnim misijama izjavilo da su raspoređeni protiv svoje volje ili da su morali sudjelovati pod prisilnim strukturnim uvjetima;

8. napominje da su u studenome 2023. zastupnici u kubanskom parlamentu, uključujući tajnika kubanskog nacionalnog parlamenta Homera Acostu, srdačno primljeni u Europskom parlamentu uz primjereno poštovanje; smatra da je nastavak isključenja Europskog parlamenta, jedine europske institucije kojoj je uskraćen pristup kubanskom državnom području, neprihvatljivo i da se time krši Sporazum o političkom dijalogu i suradnji; protivi se odluci Kube da odbije posjet *ad hoc* izaslanstva Parlamenta i apelira na kubanske vlasti da se pridržavaju načela Sporazuma o političkom dijalogu i suradnji i da omoguće Parlamentu pristup toj zemlji; traži da se, u skladu s načelima jednakosti, uzajamnosti i uzajamnog poštovanja Sporazuma o političkom dijalogu i suradnji, donesu slične mjere kojima se zabranjuje pristup prostorima Parlamenta svim predstavnicima Nacionalne skupštine narodne vlasti ili kubanskog režima;

9. zahtijeva da kubanske vlasti, u skladu sa Sporazumom o političkom dijalogu i suradnji, dopuste pristup izaslanstvu Europskog parlamenta, EU-a i država članica te neovisnim organizacijama za ljudska prava, u cilju praćenja suđenja i posjeta stotinama aktivista i običnih Kubanaca koji su i dalje u zatvoru zbog ostvarivanja svojeg prava na slobodu izražavanja i okupljanja; poziva potpredsjednika Komisije / Visokog predstavnika da u svakom kontaktu s kubanskim vlastima istakne činjenicu da je Parlamentu ponovno uskraćen pristup te da ih potakne da smjesta poništе tu odluku;

10. ponavlja svoj poziv Vijeću da primijeni Globalni režim sankcija EU-a u području ljudskih prava (europski Zakon Magnicki) i da donese sankcije protiv osoba odgovornih za stalna kršenja ljudskih prava na Kubi, počevši od sankcioniranja Miguela Díaz-Canela kao najviše pozicionirane osobe u zapovjednom lancu kubanskih sigurnosnih snaga, zajedno s drugim visokim dužnosnicima kubanske vlade i svima odgovornima za zatvaranje političkih zatvorenika;

11. ponavlja svoj poziv EU-u da aktivira članak 85. stavak 3. točku (b) Sporazuma o političkom dijalogu i suradnji kako bi se zatražio hitan sastanak zajedničkog odbora zbog kršenja Sporazuma od strane kubanske vlade, što predstavlja „posebno hitan slučaj"; ističe da ta kršenja uključuju stalne i znatne povrede demokratskih načela, kao i nepoštovanje temeljnih ljudskih prava i temeljnih sloboda navedenih u Općoj deklaraciji o ljudskim pravima, koje su istaknute i u članku 1. stavku 5. Sporazuma o političkom dijalogu i suradnji; naglašava da bi izostanak reakcije kubanskog režima na takve povrede, unatoč opetovanim pozivima Parlamenta da to učini, trebao dovesti do suspenzije Sporazuma;

12. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi vladi i Nacionalnoj skupštini narodne vlasti Kube, potpredsjedniku Komisije / Visokom predstavniku Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, Komisiji, posebnom predstavniku EU-a za ljudska prava, vladama i parlamentima država članica, visokom povjereniku UN-a za ljudska prava te vladama država članica Zajednice latinskoameričkih i karipskih država.